

Sygn. akt I **Ns 373/13**

POSTANOWIENIE

Dnia 25 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Piotr Jakubiec

Sędziowie: SO Grażyna Lipianin, SO Anna Cybulska

Protokolant: Ilona Pasternak

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2014 roku w Lublinie

na rozprawie

protestu wyborczego M. P. o unieważnienie referendum gminnego w sprawie odwołania wójta Gminy M., przeprowadzonego w dniu 15 grudnia 2013 roku, przed upływem kadencji

z udziałem K. S., Z. D. i Komisarza Wyborczego w B.

postanawia:

I. oddalić protest;

II. oddalić wniosek uczestnika Z. D. o zasądzenie kosztów postępowania.

Sygn. akt I Ns 373/13

UZASADNIENIE

23 grudnia 2013 roku M. P. złożył protest wyborczy domagając się stwierdzenia nieważności głosowania referendalnego z 15 grudnia 2013 roku z uwagi na naruszenie prawa, które to naruszenie miało istotny wpływ na osiągnięcie wymaganej prawem frekwencji, a zatem i skutek referendum w postaci uzyskania jego wiążącego charakteru.

Skarżący zarzucił, że w trakcie referendum radna gminy Z. N. (1) czterokrotnie przychodziła do lokalu wyborczego Nr (...) w T. i dopytywała członków komisji o frekwencję w referendum. Następnie z naruszeniem ciszy wyborczej chodziła po domach i namawia mieszkańców miejscowości T. do udziału w referendum w celu odwołania M. K. z funkcji wójta. Jej synowa B. N. samochodem osobowym dowoziła do lokalu wyborczego co najmniej 7rotnie wyborców w ilości od 3 do 4 osób. Nadto został poinformowany przez R. I., że wyborcy dowożeni byli do lokalu wyborczego również trzema innymi samochodami osobowymi (...) i (...) 57LJ trzykrotnie oraz (...) czterokrotnie. Naruszenia prawa polegały na dowożeniu wyborców na referendum i namawianiu ich do wzięcia udziału w głosowaniu (protest k.2-4).

Uczestnikami postępowania z mocy ustawy są Z. P. Gminnej Komisji ds. Referendum w M. (przedstawiciel Komisji) i Komisarz Wyborczy w B. W. B. (1). Sąd dopuścił do udziału w sprawie jako uczestnika, na jego wniosek, również K. D. Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w B.. Sąd zwolnił od udziału w sprawie w charakterze uczestnika J. P., który pełnił funkcję Przewodniczącego Obwodowej Komisji ds. Referendum Nr (...)w T..

Uczestnicy postępowania wnosili o oddalenie protestu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 15 grudnia 2013 roku odbyło się referendum gminne w sprawie odwołania, przed upływem kadencji, wójta Gminy M. M. K. (bezsporne).

Głosowanie przeprowadzono w 12 obwodach (protokół ustalenia wyniku referendum gminnego k. 6-6v). Uprawnionych do głosowania w gminie było 8.155 osób, z czego udział w głosowaniu wzięło 2.858 osób. Głosy ważne oddało 2.766 osób. Za odwołaniem wójta oddano 2.580 głosów, przeciw 186. Frekwencja wyniosła 35,05%. Dla ważności referendum wymagany był udział nie mniej niż 3/5 liczby osób biorących udział w wyborze wójta, tj. udział 2.701 osób.

M. P. był członkiem Obwodowej Komisji ds. Referendum Nr (...)w T.. W obwodzie tym głosowały 252 osoby, przy uprawnionych 724 osobach. Za odwołaniem wójta oddano 226 głosów, przeciw 17. 9 głosów uznano za nieważne. W protokole Komisji odnotowano, że Przewodniczący Obwodowej Komisji Nr 4 J. P. stwierdził fakt dowożenia wyborców do lokalu, o czym powiadomił policję. Zaznaczono, że pozostali członkowie Komisji nie byli świadkami dowożenia wyborów (protokół głosowania w obwodzie k. 42-44).

W trakcie referendum radna gminy Z. N. (1) była czterokrotnie w lokalu wyborczym. Pytała czy dużo osób wzięło udział w głosowaniu. Fakt rozmów z członkami Komisji nie został odnotowany w protokole. Nie wykazano, by jakiegokolwiek informacje uzyskała ona od członków Komisji (zeznania świadka J. P. k. 36v-37). Jej synowa B. N. dowoziła kilkakrotnie (siedmiokrotnie) osoby do lokalu, gdzie odbywało się głosowanie (wyjaśnienia wnioskodawcy k. 35, zeznania świadka M. K. k. 36v). Również inne samochody kilkakrotnie (jeden czterokrotnie i dwa trzykrotnie) podwoziły wyborców, ale nie wskazano kierowców ani osób podwożonych. W trakcie trwania referendum wójt M. K. dowiedział się o dowożeniu osób pod lokal wyborczy, które to osoby brały następnie udział w głosowaniu. Informacje o dowożeniu osób na głosowanie dotyczyły również innych obwodów. O fakcie tym powiadomiona została policja (zeznania świadka M. K. k. 36v).

Gminna Komisja ds. Referendum w M. uznała referendum za ważne, gdyż wzięło w nim udział nie mniej niż 3/5 liczby osób biorących udział w wyborze wójta 5 grudnia 2010 roku.

Wyniki referendum zostały ogłoszone przez Gminną Komisję ds. Referendum w M. w dniu 17 grudnia 2013r. w Dzienniku Urzędowym Województwa L..

J. P. w dniu 20 grudnia 2013r. złożył w Prokuraturze Rejonowej w Radzynie Podlaskim zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa ewentualnie wykroczenia przez radną Z. N. (2), polegającego na naruszeniu ciszy wyborczej podczas referendum w dniu 15 grudnia 2013r. oraz bezprawnym wpływaniu na głosowanie (odpis zawiadomienia k. 8-9).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zebrane i wskazane wyżej dowody w postaci dokumentów urzędowych, które nie były kwestionowane, ale także dowodów osobowych, z których wyłania się spójny obraz dowożenia uprawnionych osób na głosowanie.

Sąd nie podzielił twierdzeń wnioskodawcy zawartych we wniosku, że namawiano dowożone osoby do głosowania. Fakt ten nie znalazł potwierdzenia w zebranych dowodach. Podnoszono fakt dowożenia, ale nie wykazano, że na osoby dowożone wywierana była jakakolwiek presja. Nie wykazano też by w okresie ciszy wyborczej była prowadzona agitacja wyborcza.

Sąd zważył co następuje:

Zasady i tryb przeprowadzenia referendum lokalnego określa ustawa z 15 września 2000r. o referendum lokalnym (Dz.U. 2013. 706).

W zakresie nieuregulowanym w ustawie do referendum lokalnego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z 5 stycznia 2011r. kodeks wyborczy (Dz.U. Nr 21, poz. 112 ze zm.).

Wnoszący protest M. P., jako wyborca zamieszkały na terenie Gminy M., posiada legitymację czynną w sprawie (bezsporne).

Zgodnie z art. 66 ust.1 ustawy o referendum lokalnym o nieważności referendum orzeka sąd, jeżeli dopuszczono się naruszenia przepisów ustawy, a naruszenie to mogło wywrzeć wpływ na wynik referendum.

Z treści tego artykułu wynika, że nie każde naruszenie przepisów prowadzić będzie do uznania referendum za nieważne, a tylko takie naruszenie przepisów, które pozostaje w związku przyczynowym z wadliwym głosowaniem, wadliwym ustaleniem wyników, czy też osiągnięciem wymaganej frekwencji oraz że gdyby nie wystąpiło takie naruszenie przepisów, mogłyby wystąpić odmienne skutki referendum.

W proteście zarzucano naruszenie przepisów poprzez dowożenie wyborców do lokalu i namawianie wyborców do głosowania.

Postępowanie dowodowe potwierdziło fakt „dowożenia” wyborców. Jednak sam fakt „dowożenia” nie jest wystarczający do ustalenia nieważności głosowania referendalnego. „Dowożenie” samo w sobie nie stanowi naruszenia prawa. Wnioskodawca nie wykazał, że owemu „dowożeniu” towarzyszyło poddawanie wyborców presji, agitacji, by wymuszano udział w referendum lub składano obietnice jakichkolwiek korzyści za udział w głosowaniu. Dopiero tego typu nieprawidłowości czy naruszenia można zakwalifikować jako naruszenie przepisów ustawy. Nie uprawdopodobniono nawet, że osoby dowożone pozbawione były możliwości swobodnego wyboru i swobodnej decyzji o uczestnictwie w referendum. Osoba podwożona, która swobodnie wsiada do samochodu i z niego wysiada nie pozostaje w stosunku zależności z kierowcą i nie ma on wpływu na jej swobodę w oddaniu głosu.

Twierdzenia wnioskodawcy, że gdyby fakty dowożenia nie miały miejsca, to w głosowaniu wzięłaby udział mniejsza liczba osób aniżeli wymagana dla ważności referendum 2.701osób nie poparte zostały dowodami. Nawet przyjmując, że wszystkie osoby dowożone (7x3 plus 4x3 plus 3x3x2 = 51osób) nie wzięłyby udziału w głosowaniu, to i tak pozostaje jeszcze ponad 100 osób przekraczających wymaganą dla ważności referendum liczbę 2.701 osób.

Samo dowożenie nie jest zakazane, jeżeli nie ma charakteru zorganizowanej akcji. Przyjęte jest szczególnie w mniejszych społecznościach, że sąsiedzi i członkowi rodzin korzystają z jednego środka transportu. Wnioskodawca nie wykazał, które osoby były dowożone, a nadto że wpływano na decyzję tych osób o udziale w referendum.

Nie wykazano by w trakcie ciszy wyborczej dochodziło do agitacji. Fakt i wpływ agitacji na wyniki wyborów należy udowodnić lub co najmniej w wysokim stopniu uprawdopodobnić, czego składający protest nie uczynił. Gdyby dochodziło do rzeczywistego wywierania wpływu na osoby uprawnione do głosowania, to świadkowie winni zgłosić ten fakt komisji wyborczej bądź policji. W protokole Obwodowej Komisji ds. Referendum nr (...)w T. zaznaczono jedynie fakt dowożenia wyborców. Nie wykazano dowodami, by Z. N. (2) prowadziła niedozwoloną kampanię referendalną.

Nie udowodniono by radna Z. N. (3) uzyskiwała od członków komisji w trakcie głosowania informacje o niskiej frekwencji i następnie z naruszeniem ciszy wyborczej chodziła po domach i namawiała do głosowania. Wskazany jako świadek J. P. okoliczności tych nie potwierdził. Oświadczenie W. B. (2) (oświadczenie k. 7) dotyczy 13 grudnia 2013r. Nadto nie mogło być zweryfikowane, ponieważ nie został on zgłoszony jako świadek. Samo oświadczenie „nakłaniała ludzi do udziału w referendum” nie pozwala ocenić ilu osób dotyczyła sytuacja i na czym miało polegać owo nakłanianie, niezależnie od tego czy miało miejsce w okresie tzw. ciszy wyborczej.

Nie wykazano by doszło do popełnienia wykroczeń w postaci naruszenia ciszy wyborczej (art. 69 w zw. z art. 74 ustawy o referendum lokalnym).

Reasumując postępowanie dowodowe nie dało odstaw do wykluczenia legalności referendum, a tym samym stwierdzenia jego nieważności, dlatego protest należało oddalić.

Nawet jeśliby uznać, że doszło do uchybień przepisom ustawy w zakresie opisanym przez wnioskodawcę, to postępowanie nie wykazało, że uchybienia te miały istotny wpływ na ważność i wynik referendum.

W ocenie Sądu żądanie ustalenia nieważności referendum na podstawie wskazanych we wniosku zarzutów nie podlega uwzględnieniu.

Orzeczenie o kosztach oparto na przepisie art. 520 § 1 kpc. Każdy uczestnik ponosi swoje koszty udziału w sprawie.